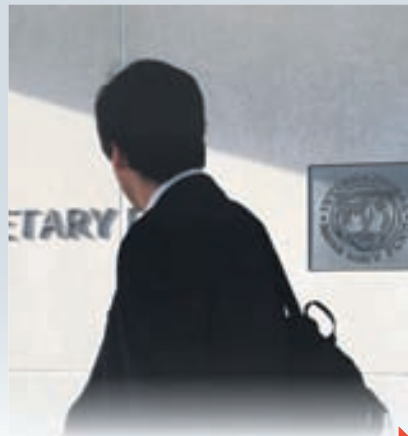

**ЗНОВУ НА СТАРТІ.
ОБИРАЄМО КУРС НА П'ЯТЬ РОКІВ
ТА НОВОГО ПРЕМ'ЄРА**

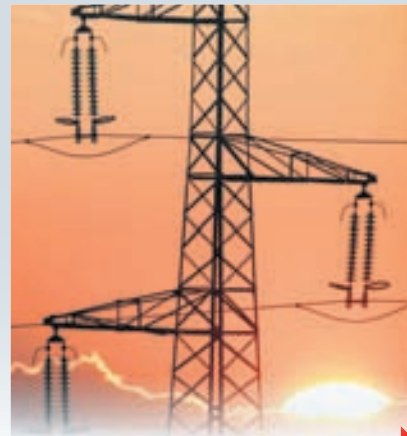
стор 3

**ГАДАННЯ НА МВФ:
ЧИ ПРОДОВЖИТЬСЯ
СПІВПРАЦЯ?**

стор 5

**ГАСІТЬ СВІТЛО!
ЯК В УКРАЇНІ РИНОК ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ
ЗАПРОВАДЖУЮТЬ**

стор 6

РАДА — НА ВИХІД!

Дострокові парламентські вибори відбудуться 21 липня 2019 року. І як би більшість народних обранців не опиралася перезавантаженню парламенту протягом кількох років, а особливо останніх тижнів, це вже неминуче. Тож у нас розпочинається новий політичний серіал!

20 травня відбулась довгоочікувана інавгурація новообраного президента Володимира Зеленського. Довгоочікувана, бо депутати ніяк не могли сторгуватися між собою, а коли ж саме дозволити присягнути переможцю виборів. Це була спроба затягнути процес до 27 травня — останнього дня, коли можна оголошувати про дострокові вибори до Верховної Ради.

І от настав заповітний день... Промова Зеленського була дуже оригінальною й її вже навіть розтягнули на цитати: від президентів таке просто не звикли чути. Та звісно ж, слова

треба запам'ятовувати, а потім перевіряти!

Наприкінці свого звернення до українського народу на урочистому засіданні парламенту Зеленський заявив: «Я розпускаю Верховну Раду

восьмого скликання. Слава Україні!». Ця новина наробила багато галасу. І не дивно.

Чергові вибори до Верховної Ради мали відбутися 27 жовтня 2019 року, тобто в депутатів було в запасі майже п'ять місяців. За цей час вони б встигли відпочити, «нарубати» одномандатні округи, створити списки, подумати над концепцією кампанії, замовити красиві програми, відзняти відеоролики...

А виборча кампанія на дочасних виборах триває лишень два місяці. Тож нардепів просто облили холодною водою. Що робити? Куди йти? З ким? А для багатьох ці питання ще й досі не вирішені. Тож зрозуміло, чому виданий указ президента про дострокове припинення повноважень ВР викликав у більшості такий спротив. Та чесно кажучи, це було більше схоже на істеріку...

(Закінчення на стор. 2)

ЗГІДНО З ОСТАННІМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ГРУПИ «РЕЙТИНГ», ЗА РОЗПУСК ВР ВИСЛОВИЛИСЬ 59% РЕСПОНДЕНТІВ, А ЩЕ 13% СХИЛЯЮТЬСЯ ДО ДУМКИ ПРО ПЕРЕЗАВАНТАЖЕННЯ (ЗАГАЛОМ 72%). ВЛАСНЕ КАЖУЧИ, В ЦИХ ЦИФРАХ НЕМАЄ АЖ НІЧОГО ДИВНОГО. БО Ж ПРОТЯГОМ ВЖЕ КІЛЬКОХ РОКІВ В АБСОЛЮТНО РІЗНИХ СОЦДОСЛІДЖЕННЯХ ВР ФІГУРУЄ ЛЕДЬ НЕ ЯК «ЛІДЕР» У РЕЙТИНГУ АНТИДОВІРИ ДО ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ

ВСЕУКРАЇНСЬКА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ГАЗЕТА

НАША АДРЕСА В ІНТЕРНЕТІ: GAZETA.VV.COM

Рекомендована ціна
5 гривень

(Закінчення.
Початок на стор. 1)

Нагадаємо, що 17 травня фракція «Народний фронт» оголосила про вихід із коаліції «Європейська Україна». Серйозно? Так, парламентарі вважали, що саме від цього дня почне цокати годинник, відлічуючи 30 днів, передбачених Конституцією на створення нової більшості. А після цього терміну парламент згідно з буквою закону вже розпускати зась. Та насправді ж не треба проводити жодну битву екстрасенсів чи то юристів, щоб зрозуміти, що усе це звичайнісінький спектакль.

Досі не було надано жодного документа, який би засвідчував існування більшості. На початку 2016 року з коаліції «Європейська Україна», яка налічувала 302 нардепи, вийшли три фракції — «Самопоміч», «Батьківщина» та РПЛ. Після цього БПП і «НФ» залишилися удвох, та у них не було 226 мандатів. Хоча владу це особливо не турбувало. Та що би хто не говорив, коаліції вже не існувало.

«Дострокове припинення роботи ВР є абсолютно легітимним. Правовою підставою є стаття 106 Конституції України, яка говорить про те, що президент має право припинити повноваження ВР, у тому числі якщо немає коаліції у парламенті. Зараз намагаються трактувати, що коаліція існувала до 17 травня 2019 року. І тому треба мати 30 днів для проведення консультацій... Та це абсолютно хибний правовий підхід... Коаліція припинила існувати 29 березня 2016 року, коли з неї вийшла фракція РПЛ (до цього вийшли «Самопоміч» та «Батьківщина». — Прим. ред.). Тож 30 днів тому ВР мала бути розпущена. Законодавчий орган вже не працював у легітимній площині, а займався ситуативним лобізом. Робота базувалась виключно на корупційних змовах за лаштунками. До того ж ухвалювалися рішення, які довели країну до сьогоденного стану. Саме тому правові підстави для розпуску парламенту є»,

— пояснила ситуацію лідер «Батьківщини» Юлія Тимошенко минулого тижня.

До того ж лідер «Батьківщини» ще до опублікування указу зазначала, що, в принципі, це не єдиний привід розпустити Раду. У 2007 році президент Віктор Ющенко у своєму указі апелював у тому числі до статті 102 Конституції України.

«Насправді є ще один правовий аспект. Так, у статті 102 Основного Закону сказано, що президент є гарантом додержання Конституції та прав і свобод людей. За останні роки права і свободи жорстко, цинічно та несправедливо порушувались. Була спотворена система державного управління. Тож згідно із цією статтею новообраний президент також має всі підстави припинити цей хаос», — завершила лідер «Батьківщини».

До речі, політична сила Тимошенко ще кілька років тому виступала за перезавантаження ВР. Та й нині заявила про повну готовність до виборів.

Згідно з останніми результатами соціологічного дослідження групи «Рейтинг», за розпуск ВР висловились 59% респондентів, а ще 13% схиляються до думки про пере-

завантаження (загалом 72%). 8% вважають, що парламент скоріше за все не варто переобирати достроково, а 10% впевнені в цьому (загалом 18%). Ще 10% респондентів не визначилися з відповіддю. Тож, як бачимо, більшість українців позитивно сприймає ідею перезавантаження.

В принципі, ці цифри цілком передбачувані. Бо ж протягом вже кількох років в абсолютному різних соціологічних ВР фігурує ледь не як «лідер» у рейтингу антидовері до державних інституцій.

У 2014 році ми як діти тишилися, що більш як на половину оновився склад парламенту. Чекали на зміни, натомість ця Рада виявилася, можливо, навіть більш цинічною, ніж попередня. Тут панувало тотальне порушення регламенту, кнопкодавство, лобізм, зміна законів на догоду владі. Рада восьмого скликання так і не спромоглася зняти депутатську недоторканність, змінити виборче законодавство... Та й загалом надто мало корисного зробила. Зате можна було спостерігати за суцільними чварами та постійними торгами. Тож усе справедливо. Виборчий процес стартував 24 травня.

Але вже є охочі оскаржити указ президента про розпуск парламенту: відповідні позови вже подано до Верховного суду України. Окрім того, партія «Народний фронт» внесла подання до Конституційного суду щодо відповідності указу президента про дострокове припинення повноважень Верховної Ради і призначення позачергових виборів. Та за великим рахунком, усі ці спроби зупинити виборчий процес марні. Вже пізно, бо ж потяг рушив.

Минулого тижня голова Центральної виборчої комісії Тетяна Сліпачук заявила, що оскарження указу президента про дострокове припинення повноважень Верховної Ради і призначення позачергових виборів на 21 липня 2019 року не впливатиме на виборчий процес.

«Немає підстав для того, щоб зупинити підготовку проведення виборів. Виборчий процес необоротний», — сказала вона.

Однак є й проблеми. Так, у ЦВК відзначили: законодавство про державні закупівлі не враховує швидкоплинності процесу позачергових виборів. І це може унеможливити проведення деяких процедур. Тож у Центральній виборчій комісії звернулися до президента, парламенту та Кабміну з вимогою вирішити питання.

Та депутати минулої середи вже провалили законопроект, який би спрощував процедуру держзакупівель (насправді тут майже детективна історія, адже згідно зі стенограмою засідання ВР, нардепам запропонували голосувати взагалі за інший законопроект). І саме в цьому аспекті парламентарі, які так бояться перезавантаження, можуть помститися новообраному президенту. Але ж це вдарить тільки по них самих. Їм же обиратися, а виборці усе бачать та пам'ятають.

Та хай там як, на нас чекає справді дуже спекотне літо. Тож далі буде...

Микола БИКОВ

ДОВІДКА «ВВ»

Календар дочасних виборів до Верховної Ради

24 травня — початок висунення кандидатів у депутати від партій за списками, кандидатів в одномандатних округах.

До 26 травня Кабмін повинен перерахувати ЦВК кошти на проведення волевиявлення.

31 травня мають бути сформовані окружні виборчі комісії.

До 10 червня партії повинні провести з'їзди та висунути кандидатів.

25 червня закінчується реєстрація.

26 червня відбудеться жеребкування і партіям визначать порядкові номери. Потім буде затверджено форму і колір бюлетенів. У мажоритарних округах прізвища кандидатів розташовуються за алфавітом.

До 30 червня можна зняти з виборів.

5 липня мають бути створені дільничні виборчі комісії.

15 липня — останній день зміни місця голосування.

18 липня — останній день, коли можна публікувати рейтинги.

21 липня — день виборів до ВР.

До 5 серпня ЦВК повинна встановити результати волевиявлення.

До 10 серпня підсумки виборів мають бути оприлюднені офіційно.

До 9 вересня має відбутись перше засідання Верховної Ради дев'ятого скликання. Згідно з Конституцією, новообрана ВР збирається на перше засідання протягом 30 днів від оприлюднення результатів виборів.

КОНТЕКСТ

Дострокові пристрасті

До нинішнього року дочасні парламентські вибори проводилися в Україні тричі.

» 7 червня 1993 року на Донбасі розпочався безстроковий страйк шахтарів. Верховна Рада пішла страйкарям назустріч і виконала їхню вимогу, призначивши на 26 вересня 1993 року консультативний референдум щодо (не) довіри президенту і парламенту. Після переговорів із президентом Леонідом Кравчуком було скасовано референдум та вирішено провести дочасні вибори: парламентські — 27 березня, президентські — 26 червня 1994 року. До речі, тоді вибори до Верховної Ради проходили за мажоритарною системою.

» 2 квітня 2007 року Віктор Ющенко розпустив парламент своїм указом. Усе через політичну кризу, яку, по правді кажучи, сам

тодішній гарант і запрограмував, у 2006 році об'єднавшись у парламенті із Партією регіонів (згодом вони пересварилися).

Але Кабмін та ВР чинили спротив намаганням Ющенко розпустити Раду. «Регіонали» та комуністи навіть організували вуличні протести. Втім, розпуск ВР став можливим завдяки опозиції: тоді мандати склали 103 БЮТівці та 66 членів «Нашої України». Влітку 2007 року Верховна Рада п'ятого скликання припинила своє існування. Вибори відбулися 30 вересня 2007 року.

» 25 серпня 2014 року президент Петро Порошенко своїм указом розпустив Верховну Раду. Вибори нового складу парламенту відбулися 26 жовтня. Парламент восьмого скликання оновився на 56%.

Рішення новообраного президента Володимира Зеленського про розпуск парламенту українців потішило, а деяких нардепів налякало. Не всі визначились зі своїм майбутнім. Але так чи інакше діватися нікуди! Насправді ж ці вибори не менш важливі, аніж президентські. Річ у тім, що нині ми перш за все будемо обирати прем'єр-міністра.

Певно, ці парламентські вибори будуть одними з найцікавіших та найбільш непередбачуваних. Бо ж наразі майже нічого невідомо: хто увійде в списки тих чи інших партій, які депутати підуть шукати щастя на мажоритарні округи, які передвиборчі програми нам презентують.

Але потроху з'являється інформація, хто і куди рухається. Так, стало відомо, що виборчий список «Слуги народу» очолить спікер передвиборчого штабу Володимира Зеленського Дмитро Разумков. Про це експерти говорили давно і навіть пророкували Разумкову політичну кар'єру після того, як його не призначили на жодну з посад в Адміністрації президента. Тож вибір був очевидний і зрозумілий. Та що далі?

Партія «Блок Петра Порошенка «Солідарність» розпочала з косметичних заходів і змінила назву на «Європейську Солідарність». До речі, Порошенко у своєму «Твіттері» написав, мовляв, найближчим часом відбудеться серйозне оновлення списку. От це вже цікаво. Тож жодних

друзів та одіозних осіб у ньому не буде?

Лідер партії «Громадянська позиція» Анатолій Гриценко заявив на своїй сторінці у «Фейсбуці», що об'єднає зусилля з трьома партіями: це «Народний Контроль» (Дмитро Добродомов), «Рідна Країна» (Микола Томенко) і «Європейська партія України» (Микола Катеринчук). Звісно, логічний крок. Але ж треба робити висновки з президентської кампанії: гуртування зовсім не означає арифметичного додавання рейтингів. Суть зовсім в іншому...

До речі, про гуртування заговорили і в команді Святослава Вакарчука. Ну, це й не дивно, бо ж нині у його «Голосу» надто мало шансів на проходження до ВР. Наразі Ва-

карчук шукає людей у список. Вони повинні мати кришталево чисту репутацію і пояснити походження своїх статків, а також не мають бути чинними народними депутатами... А чому ж колишнім нардепам можна? Кришталь так кришталь! Але ж сам Вакарчук понад рік був нардепом наприкінці далеких 2000-х...

У «Народному фронті» заявляли, мовляв, готові до виборів. Поміж тим абсолютно невідомо, яким чином партія піде на них. Цій політсилі конче потрібен ребрендинг, бо ж її рейтинг довгий час коливається на рівні статистичної похибки. Тож годинник цокає...

Володимир Гройсман кілька разів говорив про те, що на парламентські вибори піде з власним проектом. Однак до

останнього тримав інтригу. Зараз же розкрив таємницю, зазначивши, що створює власну партію «Українська стратегія». Скільки ж під ці вибори спеціально партій створять?

Партія «Батьківщина» була готова до перезавантаження парламенту ще кілька років тому. Та й зараз звістку про перевибори в політсилі сприйняли позитивно. А чого боятися? «Батьківщина» — стабільна та дієздатна політична сила, яка має розгалужену партійну систему по всій Україні. Та найголовніше, що у цієї партії вже є програма — ґрунтовний покроковий план дій, чим інші політсили похизуватися не можуть.

Нагадаємо, трохи менше року тому лідер «Батьківщини» Юлія Тимошенко презенту-

вала «Новий курс України», в рамках якого провела декілька тематичних форумів. Експерти у різних галузях створили справжню фундаментальну працю, такий собі план виходу країни з кризи. При цьому програма не була написана спеціально під вибори. Робота над нею тривала кілька років.

Насправді вже нині треба думати про план дій, про склад нової коаліції та про кандидатуру майбутнього прем'єра. Часу на торги, перемовини та розкачку в країні вже немає.

Звісно, нині жодні рейтинги та оракули не зможуть спрогнозувати точний результат волевиявлення. Але якщо зважати на сьогоднішні тенденції, то можна уявно порахувати мандати. Наразі соціологи твердять, що перше місце в рейтингу посідає «Слуга народу». Та з ким ця політсила може об'єднатися в парламенті? Виборці не зрозуміють коаліцію «Слуги народу» з БПП чи проросійськими партіями. Отже, з великих політичних сил залишається «Батьківщина». Таке єднання виглядало б досить природним. Більш того, Юлія Тимошенко — вже готовий прем'єр (у Зеленського навряд чи буде краща кандидатура). У неї є досвід, вона готова брати на себе відповідальність за країну. До того ж, згідно із соціопитуваннями, українці саме її бачать бачити прем'єром. Знову-таки в неї є вже готова програма, яку можна буде почати реалізовувати одразу після виборів. Це було б абсолютно логічним. Та розв'язку цього серіалу ми дізнаємось у вересні.

Микола БИКОВ

«Мажоритарці» бути — живемо по-старому

Ще з 2014 року народні обранці обіцяли змінити виборче законодавство й позбутися корупційної мажоритарної складової. Але до цього часу парламентарі так і не спромоглися виконати свої обіцянки. Тож волевиявлення 21 липня відбудеться за старою змішаною системою.

Вибори в Україні проводили за різними правилами. Так, у 1994 році парламент обирали виключно на мажоритарних округах. У 1998-му діяли чотирихви́дсотковий прохідний бар'єр і змішана система (250 депутатів йшли за партійними списками, 250 — по одномандатних округах). Волевиявлення 2002 року відбувалося за тими самими правилами. В 2006 році Україна випробувала суто пропорційну систему й трьоххви́дсотковий бар'єр. У 2007-му знову провели вибори за аналогічною схемою. 2012 року повернулися до змішаної системи і підвищили прохідний бар'єр до п'яти відсотків. У 2014-му все було так само. Та депутати ВР восьмого скликання обіцяли змінити систему й нарешті замість «мажоритарки» впровадити відкриті партійні списки. Українці, звісно, підтримували цю ініціативу. Втім...

У парламенті зареєстрували декілька виборчих законопроектів. Усі вони пропонували ті чи інші моделі відкритих списків, ті чи інші прохідні бар'єри. Але ухвалювати їх не поспішали. Під тиском громадськості в 2017 році все ж довелось виносити ці документи на голосування, та усі вони були провалені. Втім, 7 листопада 2017 року парламентарі ухвалили в першому читанні проект Виборчого кодексу, який передбачає голосування за відкритими

списками. Та до другого читання справа так і не дійшла. Річ у тім, що нардепи подали кілька тисяч правок, і цей глобальний документ досі припадає пилюкою в профільному комітеті. І окрім самих парламентарів ніхто не знає, що за текст маємо сьогодні.

Усі ми прекрасно розуміємо, що протягом півтора року за бажання можна було ухвалити Виборчий кодекс і закрити тему назавжди. Скільки разів ми бачили, як швидесенько проводилися потрібні владі ініціативи силами так званої коаліції та їхніх сателітів. Однак цього не сталося. Значить, так було потрібно...

Не захотіли депутати міняти правила гри й минулого тижня. Новообраний президент Володимир Зеленський запропонував Раді скасувати «мажоритарку» та знизити прохідний бар'єр до трьох відсотків. Але нардепи навіть не спромоглися внести це питання до порядку денного.

Лишень дві фракції підтримали зміни виборчої системи — «Батьківщина» та «Самопоміч». Також «за» проголосували позафракційні депутати і поодинокі сміливці з різних фракцій. Тож волевиявлення відбудеться за старими правилами. Часу міняти правила гри вже немає. Сумно, але тепер все в руках виборців...

Марія АНІНА

Юлія ТИМОШЕНКО: «Батьківщина» і надалі боротиметься за справжні зміни, на які чекають люди»

Парламент, на жаль, провалив новий виборчий закон, який мав докорінно змінити систему обрання народних депутатів.

Про це Юлія Тимошенко сказала у своєму відеозверненні на особистій сторінці у «Фейсбуці» за підсумками позачергового засідання Верховної Ради.

«Обговорюючи з президентом розпуск парламенту, що наша команда підтримує цілком, ми домовились: президент внесе новий закон про вибори народних депутатів, у якому не буде корупції, роздачі грошей і, по суті, введення олігархічних кланів до Ради», — розповіла голова партії.

Проте, зауважила Юлія Тимошенко, абсолютна більшість своїм голосуванням продемонструвала, що не хоче змін: лише 92 нардепи, серед яких депутати фракції «Батьківщина», показали, що вони прагнуть змін і хочуть нової якості Верховної Ради.

Лідер «Батьківщини» також звернулася до виборців: «Уважно придивіться, хто і як проголосував сьогодні за новий виборчий закон, і зробіть правильні висновки».

Юлія Тимошенко наголосила на тому, що її команда боротиметься за справжні зміни. «Якщо й надалі ми голосуватимемо за гроші, то жодних змін, на які люди розраховують після президентських виборів, не буде», — попередила вона.

«Людоцентричний» прем'єр Володимир Гройсман подав заяву про звільнення з посади. Колись, ще на початку своєї кар'єри голови уряду, він пообіцяв показати, як керувати країною. Тепер, осідлавши Росинанта своїх досягнень з білим плюмажем амбіцій, він поскакав у напрямку дострокових виборів, сподіваючись потрапити із своєю політсилою до парламенту. На жаль, законодавство не передбачає ані звітності, ані відповідальності очільника уряду у разі його заяви про відставку. Тому спробуємо згадати, а що саме Володимир Борисович залишив по собі.

Кажуть, що Гройсман під час інавгураційної промови новообраного президента не очікував випадку на свою адресу й такої негативної оцінки своєї діяльності. Коли ж Зеленський процитував Рейгана й запропонував звільнити свої місця тим, хто думає про наступні вибори, а не про наступні покоління, прем'єр аж з лица змінився. А далі, не гаючи часу, він заявив про те, що йде. Правда, після цього він встиг провести засідання, під час якого пакетним голосуванням було ухвалено ряд рішень, наслідки яких українцям ще довго доведеться пожинати. Та це, як то кажуть, вже деталі.

Володимир Борисович любить казати й про зростання економіки, й про неухильний

Відставка «людоцентричного»

НАЙГОЛОВНІШИМ «ПОДАРУНКОМ», ЯКИЙ НАМ ЗАЛИШАЄ ВОЛОДИМИР БОРИСОВИЧ, БЕЗУМОВНО, Є ЦІНИ НА ГАЗ ТА ДРАКОНІВСЬКІ ТАРИФИ. І ХОЧ НАМ ДОПОВІДАЮТЬ ПРО ЗРОСТАННЯ СЕРЕДНІХ ЗАРПЛАТ ТА ВЗАГАЛІ ДОБРОБУТУ УКРАЇНЦІВ, АЛЕ ЧОМУСЬ БІЛЬШІСТЬ НАСЕЛЕННЯ ЦЬОГО НЕ ВІДЧУВАЄ

курс на підвищення добробуту українців. А про дороги взагалі може говорити годинами. Він заявив, що за три роки було збудовано й відремонтовано 6800 км доріг. Тільки забув додати, що загальна протяжність українських трас 430 тисяч км. А ось стан трас може оцінити кожен, хто їздить Україною...

Головними своїми надбаннями Гройсман вважає освіт-

ню, медичну, пенсійну реформи та децентралізацію. Щодо останньої, здавалося б, все таки вдалося. Адже доходи місцевих бюджетів вирости з 69 млрд гривень до 231 млрд гривень. Правда, симетрично збільшилися і витрати цих же місцевих бюджетів...

Із соціальним блоком досягнень все набагато складніше. Пенсійну реформу укра-

їнцям піднесли не просто як намагання зменшити дефіцитність Пенсійного фонду, а ще як бажання зробити життя людей похилого віку більш достойним вже зараз. Але старенькі отримали додатково по декілька сотень гривень, а працездатні українці натомість — приховане підвищення пенсійного віку. А тих, хто збирається на заслужений відпо-

чинок, на додачу втішать ще й «подарунком» у вигляді зменшення щомісячних виплат на 30% за рахунок зменшення так званого коефіцієнту стажу з 1,35 до 1,0.

Про медреформу можна писати багатотомник. Адже на тлі демонстрації покращень галузі з боку уряду, реальна картина в багатьох населених пунктах не настільки райдужна. Наприклад, Кабмін радо звітує про збільшення внаслідок реформи середньої зарплати сімейних лікарів до 15–25 тис. грн, а медики в своїх зарплатних відомостях бачать лише 3–5 тисяч гривень. Медицина, навіть первинна ланка, не стала доступною, як і ліки за програмою реімбурсації. Натомість бачимо скорочення кількості лікарень та ФАПів. І якщо один фельдшер мотається на велосипеді між декількома населеними пунктами, вважайте це щастям.

Найголовнішим «подарунком», який нам залишає Володимир Борисович, безумовно, є ціни на газ та драконівські тарифи. І хоч нам доповідають про зростання середніх зарплат та взагалі добробуту українців, але чомусь більшість населення цього не відчуває. Тому насправді шкода, що в українському законодавстві відсутня відповідальність політиків за їхні дії та бездіяльність. Залишається тільки народна оцінка на виборах. З огляду на останні опитування декількох соціологічних груп, Володимир Гройсман отримує «незадовільно».

Катерина МІЦКЕВИЧ

ДУМКА ЕКСПЕРТІВ

«Прем'єрство Гройсмана можна охарактеризувати як час втрачених можливостей»

Олексій КУЩ,
фінансовий експерт:

«Роль Гройсмана у зростанні економіки за останні три роки мінімальна. Йому банально пощастило, адже він став прем'єром на дні мікроциклу ділової активності, а йде на її піку. Зростання ж економіки на 2–3% відбулося за рахунок сприятливих факторів на зовнішніх сировинних ринках по залізній руді та зерну, внаслідок яких Україна отримала доволі позитивний імпульс.

Фактично коли Гройсман очолював Кабмін, економіка розвивалася в автономному режимі. Звісно, вона могла б продемонструвати зростання на п'ять і більше відсотків за умов проведення якісних структурних реформ. Але цього не відбулося. Бо те, що пан Гройсман називає реформами, насправді є такими за назвою, а не за сутністю. Тому всі заслуги, які записує на свій рахунок голова уряду, не мають до нього жодного стосунку, оскільки посада прем'єра в Україні зводиться до диригування та розподілу фінансових

потоків, у тому числі на користь фінансово-промислових груп.

Те, що за три роки уряд жодного разу не звітував перед парламентом, свідчить про відсутність впевненості в тому, що в стінах парламенту буде підтримка. Тому розуміючи, що позитивний економічний цикл фактично робить за них всю роботу, у Кабміні намагались максимально отримати дивіденди й не бажали чути критичних висловів.

З іншого боку, в Україні наразі відсутні інституції, які б могли об'єктивно оцінювати таку роботу. Наприклад, у США є спеціальні недержавні заклади, які користуються повагою суспільства та дають об'єктивні результати щодо статистичних даних, ділової активності, рівня безробіття тощо. У нас, на жаль, абсолютизований показник валового продукту, тому іноді експерти, користуючись однаковим інструментарієм, кажуть діаметрально протилежні речі. Звичайно, об'єктивних оцінок, яким би вірило суспільство, немає.

Реально ж можна назвати прем'єрство Гройсмана часом втрачених можливостей, бо цей уряд через свою бездіяльність і через те, що не давав іншим змоги реалізувати механізми соціально-економічного розвитку, що дозволило б призупинити трудову міграцію, забрав у нашої країни декілька років, позбавивши молоде

покоління перспектив на гідне життя. Натомість Гройсман залишив після себе доволі низький запас міцності економіки та жорсткі дисбаланси, в тому числі на ринку комунальних послуг, які гирею виситимуть на ногах наступного уряду».

«Банальні маніпуляції з цифрами в уряді видають за досягнення»

Юрій ГАВРИЛЕЧКО,
експерт Центру аналізу
економічної політики:

«У цілому прем'єрство Гройсмана можна охарактеризувати як політичний компроміс коаліції. Саме цим пояснюється довгожителство цього уряду, який досягненнями похвалитися не може.

Наприклад, Гройсман похизувався накопиченими за час його прем'єрства 20 млрд доларів валютних резервів. Але забув сказати, що більша їхня частина — навіть не цінні папери, а просто записи у відповідному реєстрі. Нагадую, що МВФ нам не дає кредитів. Ті відносини, які в нас є із Фондом, можна назвати операцією з передачі прав на цінні папери. Тому говорити про збільшення резервів доволі сміливо.

Більше того, останніми роками спостерігаємо тенденцію щодо негативного сальдо зовнішньоторговельного балансу. Це означає, що Україна імпортує товарів та послуг більше, ніж експортує. У такому разі резерви накопичуються виключно завдяки позикам. Але я б не відносив позики до резервів, адже кредитні кошти потрібно віддавати.

Зростання економіки є також сумнівним досягненням прем'єра Гройсмана. За даними аудиту Рахункової палати за січень–березень цього року, планові доходи головного кошторису країни не виконано на 8%. Але й план видатків, переважно за бюджетними програмами, не виконано на 9%. Це означає, що економіка падала, необхідну кількість грошей зібрати не вдалося, тому уряд не фінансував планові видатки і, вдаючись до дещо шахрайських методів, продемонстрував, що дефіцит держбюджету не збільшується. Тобто це банальні маніпуляції з цифрами, які видають за досягнення.

Єдиним, що можна було б віднести до заслуг уряду Гройсмана, це збільшення мінімальної зарплатні, якби не одне але. Фактично відбулося збільшення оподаткованого мінімуму. Бо сутність «мінімалки» полягає в тому, що в цивілізованому світі з неї не беруть податки. З нашої ж вони вираховуються».

Гадання на МВФ: чи продовжиться співпраця

Тема співробітництва із МВФ настільки сакралізована, що жоден топ-політик її не оминає. Згадаємо, як той самий Петро Порошенко у 2018-му хизувався тим, що був єдиним президентом, за часів якого країна отримала аж п'ять траншів, демонструючи таким чином свою ефективність управління державою. Але щоразу, коли місія Фонду прибуває в Україну, це викликає дещо нездоровий ажіотаж: дадуть черговий транш чи не дадуть, а якщо дадуть, то коли. І ось 21 травня місія знову прибула до Києва. З огляду на те, що країна обрала нового президента, відразу ж поповзли чутки про згортання співробітництва з Фондом і про те, що тепер доведеться брати кредити під надвисокі відсотки через дочасний розпуск парламенту.

Зрозуміло, що новини про скорочення графіку роботи місії Фонду частково були використані як каменюка, яку можна кинути в город новообраного президента. Відразу ж з'явилися коментарі, що саме через рішення Зеленського про розпуск парламенту МВФ біжить з країни і що траншів нам більше не бачити як своїх вух. Але коли підігрівання цієї теми фактично добігло кульмінації, представники Фонду спростували всі чутки й плітки. І заявили, що прибули вони задля того, щоб оцінити стан реалізації реформ, до яких нова команда взагалі не причетна. Тому робота триває. Більше того, у Вашингтоні під час регулярного брифінгу офіційний представник Фонду Джеррі Райс наголосив, що діалог про співпрацю відновиться після того, як буде сформовано новий уряд за підсумками дострокових парламентських виборів.

Райс також нагадав, що директор-розпорядник МВФ Крістін Лагард спілкувалася з Володимиром Зеленським, вітала його з перемогою на виборах і заявила, що Фонд і надалі готовий допомагати Україні. До речі, вже цього тижня новий президент та його команда зустрінуться з місією МВФ. І щоб люди не плутали серіал із життям, наразі представники президента констатують, що Україна не припинить співробітництва з Фондом, і переговорний процес триває.

«Поки економіка України досить слабка, МВФ є важливим партнером, що дозволяє нам мати макроекономічну стабільність», — заявив представник президента в Кабміні Андрій Герус, і додав, що МВФ вже не пред'являє жодних вимог щодо ціни на газ, і це дає невеличку надію на те, що далі тарифи не підвищуватимуться.

Радник Зеленського з макроекономічної політики Олег Устенко та-

РОЗПУСК ВЕРХОВНОЇ РАДИ НЕ ВПЛИНЕ НА РІШЕННЯ МВФ ПРО ПРОДОВЖЕННЯ СПІВПРАЦІ З УКРАЇНОЮ, ОСКІЛЬКИ НИНІШНЯ ПРОГРАМА ВІД ПОЧАТКУ БУЛА РОЗРАХОВАНА НА ПРОВЕДЕННЯ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ І ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ У 2019 РОЦІ

кож наголошує, що наразі країна не може відмовитися від послуг міжнародних кредиторів. Він констатує, що розпуск Верховної Ради не вплине на рішення МВФ про продовження співпраці з Україною, оскільки нинішня програма від початку була розрахована на проведення президентських і парламентських виборів у 2019 році. А вже строки проведення парламентських виборів не настільки важливі. Більш критичним, на його думку, є невиконання прописаних у Меморандумі рекомендацій та зобов'язань.

Зрозуміло, що транш до нас рано чи пізно дійде. Бажано, до кінця року, бо довше економіка країни не витримає. Враховуючи те, що МВФ все ж таки є фінансовою інституцією з політичним відтінком, кожен новообраний президент отримує кредит доволі легко. Але важливо розуміти, що це не подарунок, тому гроші доведеться віддавати всією країною. Майже як за Шевченком: «і мертвим, і живим, і ненародженим». І головна вимога Фонду — збалансованість бюджету.

Порошенко з компанією досягали цього за рахунок підвищення тарифів та скорочення соціальних витрат. У нової команди є всі шанси провести перемовини щодо зміни умов кредитування. Скористається вона віком можливостей чи піде проторованими стежками попередників, покаже час.

Антоніна МІРОШНИЧЕНКО

ДУМКА ЕКСПЕРТА

«Команді новообраного президента варто розміркувати над переглядом програми stand-by»

Андрій НОВАК,
голова Комітету економістів України:

«Про призупинення співробітництва МВФ з Україною мова не йде. Фонд просто взяв політичну паузу у зв'язку із достроковими парламентськими виборами. Адже навіть з технічної точки зору міжнародному кредитору важливо мати повноцінних підписантів з боку України. Це президент, прем'єр-міністр, міністр фінансів та голова Нацбанку. Дві з чотирьох цих посад наразі у підвищеному стані. Тому цілком логічно, що МВФ вирішив дочекатися результатів парламентських виборів, обрання нового прем'єра та уряду.

Нашій країні вкрай важливо продовжувати співпрацю з МВФ. Адже воно дає не тільки позики, а й сигнал нашим іншим західним партнерам, таким, як Світовий банк, ЄБРР і Єврокомісія. Не буде співробітництва з МВФ — тоді з нами не співпрацюватимуть й інші західні фінансові партнери. А без їхніх грошей, силами виключно держбюджету Україна не зможе обслуговувати державний борг, пік виплат по якому припадає на найближчі два роки. Це означатиме, що Україні доведеться оголошувати дефолт. Тому співпраця з МВФ критично важлива.

Добре, що новообраний президент та його команда відразу оголосили, що мають намір і надалі співпрацювати з Фондом. Тому сподіваюся, що після обрання нового прем'єра та формування уряду діалог із МВФ відновиться й Фонд знову надаватиме Україні транші. Не виключено, що надходження другого і третього траншів буде здвоєним й отримаємо ми його наприкінці року.

На мій погляд, новій команді варто розміркувати над переглядом програми stand-by. Бо Україні потрібні багато більш суми — як кредитні, так і інвестиційні. З іншого боку, необхідно досягти більш лояльних умов співпраці, адже виконувати одночасно всі структурні вимоги Україна не може.

На мою думку, рано чи пізно нам доведеться йти до запровадження ринку землі, проведення прозорої великої приватизації та демонополізації енергетичного ринку. Але ринок землі має бути цивілізованим, із певними запобіжниками з боку держави. Такий ринок значною мірою додасть до ВВП країни.

Велика приватизація за умов війни також поки недоречна, бо вартість всіх активів є мінімальною. Тому в такий період проведення великої приватизації є злочином.

Малу приватизацію тих об'єктів, які приносять державі збиток, можна проводити. Хоча наразі бачимо, що навіть програми з малої й середньої приватизації не виконуються до запланованих у головному кошторисі показників, через що в держбюджеті з'являється чергова діра, латати яку можна або за рахунок збільшення держборгу, або за умов включення друкарського верстака, що є зовсім неправильним».

В ТЕМУ

Світовий банк надав свої рекомендації

Директор Світового банку в справах України, Білорусі та Молдови Сату Кахконен заявила, що для України критично важливе подальше співробітництво з МВФ задля підтримання макроекономічної стабільності в країні.

Вона додала, що Світовий банк не зможе допомагати Україні, якщо та розірве співпрацю з МВФ. Якщо ж Україна, навпаки, залишиться у програмі Фонду, то тільки виграє. Адже у такому разі не тільки Світовий банк надаватиме підтримку — наша держава отримає доступ до інших кредитів.

До речі, разом із місією МВФ в Україні наразі працюють представники Євросоюзу, які мають ухвалити рішення про продовження програми макроекономічної допомоги та виділення нового траншу у розмірі 500 мільйонів євро. Для ЄС також ключовою вимогою для надання траншу є продовження співпраці з МВФ.

В Україні з 1 липня має запрацювати ринок електроенергії. Закон, за яким він впроваджується, передбачає право обирати постачальника на власний розсуд. Однак через те, що цей ринок контролюється обмеженим колом компаній, розраховувати на різноманітність вибору та більш-менш справедливих тарифів українцям навряд чи доведеться.

Нагадаємо, Закон «Про ринок електричної енергії України» був ухвалений парламентом під головуванням нині палкого поціновувача Регламенту Андрія Парубія у 2017 році. Але тоді Андрій Володимирович не зважав на грубі порушення Закону «Про Регламент Верховної Ради» і на те, що 80 поправок до другого читання були проголосовані пакетом. Та й висновками Головного юридичного управління ВР щодо того, що деякі статті документа суперечать Конституції, також знехтували. Законопроект, виписаний на користь монополістів, було ухвалено. А частина народних обранців, які підтримали документ, лише повторювали як мантру, що створення ринку енергії прописано в зобов'язаннях щодо Договору про заснування Енергетичного співтовариства і в Угоді про асоціацію між Україною та Європейським союзом.

Тому з 1 липня очікуємо, згідно із законом, на повноцінний запуск ринку, де споживачі (в першу чергу це стосується промисловості) можуть вільно обирати постачальника й купувати ресурс за різними цінами. Наприклад, шляхом укладання двосторонніх договорів за довгостроковими контрактами. За таких умов електроенергія буде найдешевшою, адже основним гравцем на такому сегменті ринку тут має бути «Енергоатом», потужності якого не можуть гнучко реагувати на зміни обсягу споживання.

Закупівля «на добу вперед» підійде тим, хто не може заздалегідь запланувати обсяги свого споживання. Тут першу

скрипку, вочевидь, має зіграти тепла і гідрогенерація. Але вартість ресурсу буде дорожча на 10–20%, ніж за двосторонніми договорами.

Внутрішньодобовий ринок розрахований на тих, хто не може спрогнозувати споживання електрики «на добу вперед». Це царина ТЕС, ТЕЦ та гідроенергетики. Вартість ресурсу в цьому сегменті ринку буде ще більшою відсотків на десять.

Найдорожча ж електроенергія на балансуємому ринку.

У нашій країні найбільшими виробниками електрики є держпідприємство «Енергоатом» та ДТЕК, що належить Ахметову. І ось у чому парадокс: саме його підприємство відіграватиме головну роль у ключових ринках — «на добу вперед» та внутрішньодобовому. Враховуючи те, що олігарх контролює близько 80% потужностей в цих сегментах, годі й мріяти про справжню конкуренцію на ринку.

Більше того, на останньому засіданні уряду прем'єр Гройсман, який раніше встиг заявити про свою відставку, тишком-нишком підніс олігарху ще один приємний подарунок, поклавши тягар спецобов'язків із компенсації тарифів для населення виключно на державні компанії.

Нардеп Сергій Лещенко, який разом із представником новообраного президента в Кабміні Андрієм Герусом був присутній на урядовому засіданні, описав побачене як треш. Адже в порядку денному цього питання не було. Більше того, всі проекти постанов ухвалювалися одним голо-

ГАСІТЬ СВІТЛО, або Як в Україні ринок електроенергії запроваджують

суванням, тобто пакетом, без озвучування переліку пунктів, без виступів та обговорень.

«Як виявилось, перед цим відбулося таємне засідання Кабміну. Стенограма цих зборів, які називаються «апаратною нарадою», є в нашому розпорядженні. І там видно, як плелася ця змова й свідомо готувалося рішення за спиною всієї країни», — повідомив нардеп на своїй сторінці в «Фейсбуці».

Андрій Герус був більш стриманий у своїх висловлюваннях. На його думку, деякі рішення Кабміну містять дискримінаційні норми, які ставлять державні компанії у гірші умови. При цьому приватні енергетичні компанії мають привілейоване становище. На жаль, такі рішення ухвалювалися поспіхом ще до отримання відповідного висновку Антимонопольного комітету.

Також він констатував, що деякі рішення викликали нарікання від іноземних компаній, які розглядали можливість інвестувати в генеруючі потужності в Україні, що є важливим

як для залучення іноземних інвестицій, так і для демонополізації ринку.

«Вони зводилися до того, що такі нові правила обмежують конкуренцію і створюють перевагу окремим локальним енергетичним компаніям», — пояснив він на своїй сторінці у «Фейсбуці», додавши, що було б доцільно повторно винести такі складні дискусійні питання для повноцінного розгляду та прозорого прийняття рішення.

Наразі склалася доволі дивна ситуація. Так, ахметівський ДТЕК жваво рапортує про те, що готовий до запуску ринку електроенергії з 1 липня. Не відстає від нього й «Укренерго», голова якого вважає, що на 100% до запровадження ринку ми готові не будемо ніколи, тому й відтягувати неминуче не варто. Та й Гройсман наголошує на готовності учасників до запровадження ринку. Таку ж позицію має й НКРЕКП. А міністр енергетики й вугільної промисловості Ігор Насалик лякає українців тим, що у разі незапуску з 1 липня повноцінного ринку електроенергії країна може втратити мільярди гривень макрофінансової допомоги від Євросоюзу та інших міжнародних фінансових інституцій.

На протигагу цим «мастодонтам» виступає не тільки експертне середовище, а й Українська Асоціація незалежних постачальників електроенергії (АНПЕ), яка просить відтермінувати впровадження закону про ринок електрики через те, що наразі не вирішено купу проблем. У тому числі із перехресним субсидуванням різних категорій споживачів, відсутністю координаційного центру й підприємств, які виконували б функції оператора ринку і гарантованого покупця. Дається ознаки також відсутність програмного забезпечення, необхідного для роботи ринку «на добу вперед», внутрішньодобового й балансуємому ринків. І це вже не кажучи

про невирішене питання кастрафічної заборгованості за електрику. Тому в асоціації вважають, що ці проблеми можуть призвести до банкрутства більшої частини постачальників електрики, скорочення конкуренції на ринку і неконтрольованого зростання тарифів.

Між цих двох вогнів опинилися міжнародні партнери. Так, в ЄБРР мають сумнів щодо ймовірності повноцінного запуску ринку та кажуть про невпевненість інвесторів у стабільній роботі енергосистеми. А в енергетичній секції групи підтримки України в Єврокомісії заявляють про можливість поетапного запровадження ринку за наявності чіткого плану дій.

В одному сторони цього протистояння однасторонні — запуск ринку призведе до підвищення цін на електрику для споживачів. Називають різні цифри подорожчання послуги — від 30 до 200%. Але тут потрібно нагадати, що за законом про ринок електроенергії встановлення цін на послуги постачальника універсальної послуги (згідно із тлумаченням закону, універсальна послуга — це постачання електричної енергії побутовим та малим непобутовим споживачам, що гарантує їхні права бути забезпеченими електричною енергією визначеної якості на всій території України. — Прим. авт.), покладається на НКРЕКП. Це дає надію на те, що наші права захищатиме нацрегулятор, який гіпотетично не повинен допустити грабіжницького подорожчання послуги. Проте коли згадати, як НКРЕКП жваво схвалювала всі пропозиції по тарифах від компаній-постачальників, ця надія стає примарною.

Найвірогідніше, запуск ринку електроенергії все ж таки буде відкладено. Але чи буде надалі врегульовано всі проблемні питання, наразі невідомо.

Аріна МАРТОВА

КОНТЕКСТ

Нове дихання верифікації

Верифікація соціальних виплат минулого року трішки загальмувала через рішення Конституційного суду України, який постановив, що розроблений Мінфіном механізм перевірки на підставі зібраних даних про дохід одержувача допомоги, його майно і таке інше, протирічить закону про захист персональних даних. 22 травня Кабмін ухвалив декілька постанов, які мають дати друге дихання верифікації.

В уряді наголошують, що метою верифікації пенсій, стипендій, субсидій тощо є те, що держвиплати мають отримувати ті, хто їх справді потребує. І з одного боку, це вірно. Але з іншого — розуміємо, що верифікація може допомогти «почистити» лави субсидіантів. Адже Україна зобов'язалася перед МВФ скоротити цього року кількість отримувачів цього виду допомоги, що й успішно робить. За даними Держстату, кількість отримувачів субсидій станом на квітень 2019 року скоротилася до 4 млн домогос-

подарств. Середня сума допомоги становить 409,8 грн.

На засіданні Кабмін схвалив не тільки порядок обробки персональних даних для запуску процесу верифікації, а й вніс зміни до існуючого «Порядку здійснення верифікації та моніторингу пенсій, допомог, пільг, субсидій, інших соціальних виплат».

Відтепер Мінфін збиратиме інформацію про отримувача держдопомоги від різних установ, на основі чийх даних можна визначити розмір доходів певного громадянина. У перелік структур, які зобов'язані подавати таку інформацію, входять: «органи, які здійснюють державні виплати, а також центральні та місцеві органи виконавчої влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, банки, фонди загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, установи, організації і підприємства, що належать до сфери управління державних органів, які є власниками, розпорядниками та/або адміністраторами автоматизованих інформаційних систем, реєстрів, баз даних інформації про реципієнтів».

З точки зору військової географії битва за Ідліб не буде широкомасштабною. У регіоні розташована велика кількість добре підготовлених бійців, середнє і важке озброєння і військова опозиція.

Численні зіткнення, в тому числі бої, що тривають у північній частині Хама, показали, що сили сирійського режиму не використали свій контроль над містами і населеними пунктами. Вони поклалися на інтенсивність повітряних бомбардувань, які змусили опозицію відступити.

Битва за Ідліб не перетвориться на широкомасштабну війну з політичних, а не з військових причин. Час і обстановка на сирійській сцені не дозволяють Москві і Анкарі розірвати відносини. Вони потрібні один одному, але, схоже, Росії Туреччина потрібна більше, ніж Туреччині Росія, оскільки турецька сторона на півночі Сирії виступає в ролі маєстро. Це пояснює турецьке мовчання в перші дні битви за Ідліб і засвідчує, що у Туреччині є розуміння меж і цілей битви.

Однак Анкара порушила мовчання і почала проявляти політичну активність стосовно Москви. Можна припустити, що вона почувається не в своїй тарілці через масштабні бомбардування з одного боку і холодне ставлення Росії до вимог Туреччини з іншого.

Росія і Туреччина оголосили про створення спільної робочої групи щодо ситуації в сирійській провінції Ідліб. Експерти вважають, що росіяни намагаються тягнути час, щоб зміцнити досягнення на місцях під час другого етапу битви за Ідліб. Йдеться про контроль над містами Мурек, Ель-Латамна і Кафр-Зайта на півночі провінції Хама і стра-

Сценарії битви за Ідліб

БИТВА ЗА ІДЛІБ НЕ ПЕРЕТВОРИТЬСЯ НА ШИРОКОМАСШТАБНУ ВІЙНУ З ПОЛІТИЧНИХ, А НЕ З ВІЙСЬКОВИХ ПРИЧИН. ЧАС І ОБСТАНОВКА НА СИРІЙСЬКІЙ СЦЕНІ НЕ ДОЗВОЛЯЮТЬ МОСКВІ Й АНКАРІ РОЗІРВАТИ ВІДНОСИНИ. ВОНИ ПОТРІБНІ ОДИН ОДНОМУ, АЛЕ, СХОЖЕ, РОСІЇ ТУРЕЧЧИНА ПОТРІБНА БІЛЬШЕ, НІЖ ТУРЕЧЧИНІ РОСІЯ, ОСКІЛЬКИ ТУРЕЦЬКА СТОРОНА НА ПІВНОЧІ СИРІЇ ВИСТУПАЄ В РОЛІ МАЄСТРО

тегічним містом Кобане на північному сході Латакії. Також вони прагнуть заволодіти містом Джиср-аш-Шугур.

Місто Кобане — стратегічні ворота в Джиср-аш-Шугур на захід від Ідліба. А такі міста, як Мурек, Ель-Латамна і Кафр-Зайта, — стратегічний шлях до міста Хан-Шейхун на південь від Ідліба.

Занепокоєння Туреччини проявляється в посиленні риторики і наданні сучасної зброї деяким опозиційним угрупованням, щоб перешкодити сирійському режиму досягти стратегічних позицій, які є прямою загрозою як для опозиційних угруповань, так

і для турецької присутності. У зв'язку із цим існує три можливих сценарії битви за Ідліб.

По-перше, Росія і Туреччина досягли взаєморозуміння лише за кілька днів. Бойові дії були зупинені в обмін на збереження позицій сирійського режиму в містах, які він раніше контролював. Однак подібний сценарій навряд чи буде реалізований, оскільки сирійський режим не вдовольниться лише цими районами і дасть «зелене світло» довгоочікуваній битві.

По-друге, бойові дії продовжують охоплювати північ провінції Хама, особливо

міста Мурек, Ель-Латамна і Кафр-Зайта. Місто Мурек найбільш важливе, тому що вважається важкодоступною «цитаделлю» опозиції. В останні роки сирійський режим неодноразово намагався прорватися в місто, але зазнавав невдачі. Успіх вимагає тривалого часу через присутність таких терористичних угруповань, як Хайат Тахрір аш-Шам (наступниця «Джебхат ан-Нусри». — Прим. ред.), Джейш ан-Наср і Джейш аль-Ізза.

По-третє, контроль над північною Хама, північним заходом Латакії та Ідлібом необхідний із декількох причин:

— **Джиср-аш-Шугур.** Сили сирійського режиму зможуть заволодіти містом, тільки якщо потраплять у місто Кобане на північному сході провінції Латакія або візьмуть під контроль Джебель Шашхабо, розташований на півночі провінції Хама.

— **Хан-Шейхун.** Урядові сили зможуть завоювати місто на півдні провінції Ідліб, якщо візьмуть під контроль Мурек, Ель-Латамна і Кафр-Зайту або Кафр-Набуду. Звідти вони зможуть перебраться в Аль-Хбіт у провінції Ідліб, а потім вже в Хан-Шейхун.

Поки що неясно, наскільки успішним був би цей сценарій, тим більше що міста Джиср-аш-Шугур і Хан-Шейхун розташовані в межах «буферної зони», узгодженої на саміті в Сочі. І якщо сили сирійського режиму дійдуть до «буферної зони», то Ідліб опиниться перед лицем нової реальності. Звичайно, Туреччина не залишиться осторонь, оскільки хоче отримати контроль над Телль-Ріфатом і його околицями.

Існує ще й четвертий сценарій. Він полягає у відновленні контролю сирійського режиму над містом Серакіб, через яке проходять дві міжнародні траси: Алеппо — Хама і Алеппо — Латакія. Слід зазначити, що реалізація подібного сценарію досить сумнівна. Сирійський режим не зможе відкрити міжнародні траси, оскільки присутність урядових сил у цій зоні стане порушенням умов Сочинської угоди.

Поки зарано говорити про реалізацію будь-якого із цих сценаріїв, тим більше що ходять чутки про секретні домовленості між Анкарою і Москвою.

Хусейн АБД АЛЬ-АЗІЗ
Al Araby Al Jadeed,
Велика Британія

Російські гроші і вплив приваблюють все більше політиків. Серед них, наприклад, колишні лідери Німеччини і Австрії соціал-демократи Герхард Шредер і Крістіан Керн.

Немає жодних сумнівів у тому, що Австрійська партія свободи (FPÖ) — партія неоднозначна. Недоліки однієї з коаліційних партій стали причиною краху уряду молодого консервативного канцлера Себастьяна Курца. На відео, таємно знятому на віллі на Ібіці в 2017 році, видно, як лідер Австрійської партії свободи і віце-канцлер Австрії Гайнц-Крістіан Штрахе розмовляє з росіяночку про співпрацю і державні контракти. За планом жінка повинна була стати власницею однієї з австрійських газет, яка б просувала точку зору Партії свободи перед виборами. Це була пастка, і Штрахе міцно в ній застряг.

Після викриття Штрахе залишив пост лідера партії, який займав з 2005 року, а також пост віце-канцлера країни. Себастьян Курц (Австрійська народна партія) після краху однієї з урядових

партій не бачив іншого виходу, крім як оголосити про дострокові вибори.

За співпрацю уряду з націоналістичними популістами на кшталт Партії свободи доводиться платити. Себастьян Курц знав, на що йде, і називав це демократичною необхідністю. Наймолодший канцлер за всю історію країни, Курц сподівався, що зможе контролювати і стримувати Партію свободи.

20 років тому так само вчинила консервативна Народна партія, вступивши в коаліцію з більшою за величиною Партією свободи, яка досягла успіхів під керівництвом націонал-популіста Йорга Гайдера. В результаті Партія свободи почала скорочуватися. Не виключено, що так буде і цього разу, але тепер і самій Народній партії, і особисто Себастьяну Курцу це дорого коштуватиме.

Але, на жаль, зв'язки з авторитарними режимами є не тільки у крайніх партій. Проблема набагато ширша. Колишній соціал-демократичний кан-

цлер Герхард Шредер з 2017 року обіймає посаду голови правління російської газової компанії «Роснефть», 50% голосів якої контролюється російським урядом, і це ясно показує, що російські гроші приваблюють високопоставлених представників різних таборів.

Це стосується і багатьох провідних політиків Австрії. Колишній канцлер Вольфганг Шюссель з Австрійської народної партії грає роль радника правління в «Лукойлі», другий за величиною нафтової компанії Росії. Колишній соціал-демократичний канцлер Австрії Крістіан Керн, за інформацією Die Presse, нещодавно зайняв пост у державному підприємстві «Російські залізниці». Керн раніше був главою корпорації «Австрійські залізниці», а коли був канцлером, прославився своїм доброзичливим ставленням до Володимира Путіна. Разом з тодішнім соціал-демократичним міністром закордонних справ Німеччини Зігма-

ром Габріелем Крістіан Керн виступав проти розширення санкцій щодо путінської Росії. Таким чином він намагався захистити газопровід «Північний потік — 2» в Балтійському морі.

Зв'язки між центральними політичними фігурами в Європі і путінською Росією міцні. Особливо це стосується Німеччини і Австрії. Переговори з питань, що мають вирішальне значення, таких, як енергопостачання або економічні санкції, ведуть політики, які під час своєї політичної кар'єри отримують винагороду у вигляді посад на російських нафтових підприємствах і в залізничних компаніях.

Той, хто справді стурбований безпекою Європи і російським впливом на владу європейських країн, повинен дивитися далі і глибше, а не просто використовувати скандал в Австрії для досягнення короткострокових внутрішньополітичних цілей.

Петтер БІРГЕРССОН
Ystads Allehanda, Швеція
(Матеріал публікується зі скороченнями)

Путіністи всюди

Гай Річі — один із найцікавіших режисерів сучасності. Він зняв декілька нетривіальних кримінальних кіноісторій, а також досить непогану версію культового «Шерлока». У цього постановника є свій непідробний унікальний стиль та смак. Тож майже кожен його фільм — маленький шедевр. Однак і Річі зазнавав поразок: згадайте лише, яким жахливим вийшов у нього «Меч короля Артура» у 2017 році. Абсолютно незрозуміло, як можна було спалювати знамениту легенду. Однак Гай Річі після цієї невдачі повністю реабілітувався перед глядачами. Бо ж саме він зняв кіноверсію диснейвського «Аладдіна». Це просто неймовірно чарівне кіно!

Ця казка нам знайома із самого дитинства. Режисер Гай Річі та сценарист Джон Огаст дотримувались класичної версії, втім, додали й дещо своє. Кишеньковий злодій Аладдін (Мена Массуд) зустрічає в Аgrabі принцесу Жасмін (Наомі Скотт), яка вийшла погуляти інкогніто. Аладдін й гадки не має, хто його нова знайома, але закохується в неї. До речі, Жасмін насправді дуже амбітна дівчина й прагне сама правити своїм народом, а не стати тінню майбутнього чоловіка — якогось принца чи султана.

Але ж не треба забувати про візира Джафара (Марван Кензарі), який і сам хотів би стати султаном. І він активно до цього готується. Так, Джафар відправляє Аладдіна до печери чудес. Там головний герой має знайти чарівну лампу й віддати її Джафару. Але стається інакше. І саме Аладдін звільняє Джинна (Вілл Сміт). Ну а далі ми все пам'ятаємо...

Звісно, головною зіркою цього муві є Вілл Сміт. Останнім часом він віддавав перевагу

драматичним історіям, таким як «Захисник», «Прихована краса», «Яскравість»... Сумно, чи не так? Адже комедії — його справжня любов! Бо ж тут він як риба у воді. І дуже відчувається, що акторові хотілося й самому пореготати від душі. Він настільки гармонійно вжився в роль Джинна, що тепер і глядачеві не всидіти в кріслі спокійно.

Молоді та менш знані актори Мена Массуд та Наомі Скотт також відіграли блискуче. А які вбрання пошили для кіне-

«АЛАДДІН» — НЕЙМОВІРНО ЧАРІВНЕ МУВІ

До речі, не можна забувати й про вірних друзів головних героїв: кінотворці намалювали їх з особливою любов'ю. Мавпа Абу настільки милий, що хочеться його обійняти. А

дожник-постановник Джемма Джексон, володарка премії «Еммі» за роботу над серіалом «Гра престолів». Під її керівництвом усього за 15 тижнів художній відділ побудував ма-

Ця сцена взагалі унікальна. Так, величезний жовтий верблюд, на якому принц Алі приїжджає до палацу, був виготовлений із 37 тисяч квіток, а над його створенням працювали 15 дизайнерів понад три тижні. Оператор-постановник Алан Стюарт мав сім камер, щоб зняти кожну деталь розкішного номера «Принц Алі».

Гай Річі ще жодного разу не знімав сімейне кіно. Тож навіть дивно, як він так тонко відчув, що саме потрібно для цієї історії. Бо стрічка вийшла просто чудовою, а її атмосфера — неймовірною: глядач одразу занурюється у справжню східну казку.

ГАЙ РІЧІ ЩЕ ЖОДНОГО РАЗУ НЕ ЗНИМАВ СІМЕЙНЕ КІНО. ТОЖ НАВІТЬ ДИВНО, ЯК ВІН ТАК ТОНКО ВІДЧУВ, ЩО САМЕ ПОТРІБНО ДЛЯ ЦЬОЇ ІСТОРІЇ. БО СТРІЧКА ВИЙШЛА ПРОСТО ЧУДОВОЮ, А ЇЇ АТМОСФЕРА — НЕЙМОВІРНОЮ: ГЛЯДАЧ ОДРАЗУ ЗАНУРЮЄТЬСЯ У СПРАВЖНЮ СХІДНУ КАЗКУ

матографічної Жасмін!.. Аж і собі хочеться стати принцесою хоча б на п'ять хвилин.

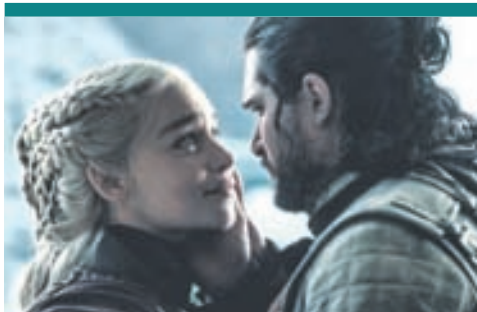
Трохи розчарував Джафар у виконанні Марвана Кензарі. Все ж класичний персонаж видавався більш демонічним та старшим за віком. Але це все не так страшно й принципово...

тигра Раджу — погладити по голівці: може, замурчить? Та й папуга Яго вийшов нічогенським. А ще ж і про чарівний килимок не забувайте, він видався дуже харизматичним, як це не дивно звучить.

До речі, казкове місто Аграда для зйомок створила ху-

свинні декорації міста розміром зо два футбольні поля.

Та й художники по костюмах попрацювали на славу. Уявіть тільки, що для масовки у сцені, коли принц Алі заїжджає до Аграби, задіяно 250 танцюристів. І кожному з них треба було створити костюм.

GAME OVER: хибна мораль та жодної логіки

Фінал культового серіалу «Гра престолів» настільки розчарував фанів у всьому світі, що вони почали створювати петиції з вимогами перезняти останні серії епічної драми. Втім, гру завершено. Звісно, що ніхто нічого не перезнімає, тож треба якось із цим змиритися та назавжди попрощатися з найкращим серіалом сучасності.

Письменник Джордж Р. Р. Мартін вже давно вирішив розповісти сценаристам свій задум фіналу на той випадок, якщо не встигне закінчити історію й помре. З ним усе гаразд, проте

фінал він так і не видав. Але творці серіалу Девід Беніофф та Д. Б. Вайс не хотіли кілька років чекати виходу книги й відзняли останній сезон «Гри престолів».

Що Мартін їм розповів, невідомо, також незрозуміло, скільки творці дозволили собі відсебеньок у серіалі. Але останній восьмий сезон виявився просто жахливим. Над сагою в принципі та над головними героями просто вчинили наругу.

«Гра престолів» дивувала глядачів від найпершого сезону. Навіть більше — шокувала. Сюжетні повороти були дуже різкими та неочікуваними: глядач почувався наче на американських гірках. Кожну наступну серію, кожен наступний сезон усі чекали з нетерпінням. І от вже зовсім скоро ми мали дізнатися, кому ж із головних героїв дістанеться залізний трон...

Насправді якась погане передчуття переслідувало ще з попереднього сезону: за винятком пари серій, він був як ніколи нудний. Здавалося, що сценаристи просто тягнуть час. Звісно, час — це гроші! Але ж як так можна чинити з «Грою»? Однак усі розуміли, що треба все ж таки дочекатися фіналу. І дочекались...

Передчуття виявилось пророчим. І восьмий сезон серіалу шокував у найгіршому сенсі слова (хоча передостання серія була напрочуд потужною). Тут було забагато ляпів (у кадрі з'явилися пластикові пляшки, паперові стаканчики і таке інше, творці забували про події в попередніх серіях), натомість було мало логіки... Мотивація дій головних героїв саги була прописана дуже недбало. От чому здуріла Дейнеріс?

У поганому сенсі слова здивувала розпіарена битва армії людей з армією

короля ночі, яку знімали 55 днів... Це була повна дурня.

А ще у телефільмі абсолютно хибна мораль: у фіналі вийшло так, що хто з персонажів нічого не робив, лише відсиджувався та плакався, той і отримав усе. Якоюсь це несправедливо...

Ще до старту восьмого сезону фанати вигадували свої версії фіналу і серед них було дуже багато справді вражаючих сценаріїв. Поряд із ними кінцівка Девіда Беніоффа та Д. Б. Вайса має вигляд примітивної казочки. Згодувати б цей сценарій драконом...

Шкода, що усе так закінчилось. Тендер надія лише на самого автора саги. Можливо, він врятує ситуацію й переписе фінал? До речі, Джордж Р. Р. Мартін розповів, як закінчиться його книга.

«Чи буде фінал таким самим, як у шоу, чи іншим? Ну, так. І ні. І так. І ні. І так. І ні. І так», — сказав він загадково наостанок.

Тож чекаємо з нетерпінням. Як, до речі, і спін-офф «Гри престолів». Треба якось перебити цей жахливий післясмак.

Сторінку підготувала Євгенія ПРОРИВАЙ

Головний редактор — Анна СПІВАК, відповідальний секретар — Олексій СОКУР

Свідоцтво про держреєстрацію КВ №21058-10858 ПР від 14.11.2014 р.

Редакція: 01024, м. Київ, вул. Круглоуніверситетська, 7

Пишіть на адресу: ТзОВ «Структура ІТ», а/с 155, м. Київ, Україна, 04080

Засновник та видавець: ТзОВ «Структура ІТ» Тел.: (044) 359-04-54 e-mail: gazetavv@i.ua

Газету надруковано ТзОВ «Мега-Поліграф» 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14

Замовлення № 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Наклад 97 525 прим. Рекомендована ціна 5 грн 00 коп.

Передплатний індекс: 49450

При використанні публікацій посилання на газету «ВВ» обов'язкове.

Редакція газети «ВВ» може не поділяти думку авторів.

Відповідальність за матеріали у рубриці «Точка зору» несуть автори текстів.

Відповідальність за зміст рекламних матеріалів несе рекламодавець.

